

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Andrzej Ulitko
Sędziowie	SSA Andrzej Czapka (spr.) SSA Alina Kamińska
Protokolant	Barbara Mosiej

przy udziale Janusza Kordulskiego - Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2013 r.

sprawy:

1. **K. H. (1)** oskarżonego z art.278§1 kk w zw. z art. 290§1 kk w zw. z art. 294§1 kk w zw. z art. 12 kk
2. **A. H. (1)** oskarżonego z art. 278§1 kk w zw. z art. 290§1 kk w zw. z art. 294§1 kk w zw. z art. 12 kk
3. **H. S.** oskarżonego z art.18§3 kk w zw. z art. 290§1 kk w zw. z art. 278§1 kk

z powodu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 22 marca 2013 r. sygn. akt III K 48/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku.

UZASADNIENIE

1. K. H. (1)

2. A. H. (1)

zostali oskarżeni o to, że w okresie od października 2009 r. do dnia 25 marca 2010 r. w B., działając w celu przywłaszczenia, wspólnie i w porozumieniu, jako właściciele firm (...) oraz PW H. dokonali wyrębu drzewa w lesie w (...) K., na działkach (...) w ilości 2.213 m³ o łącznej wartości 286.811 zł, co stanowi mienie znacznej wartości, na szkodę Gminy B., przy czym 90% tej ilości drzewa o wartości 258.130 zł wywieźli z terenu lasu i przywłaszczyli,

tj. o czyn z art. 278 § 1 kk. w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk

3. H. S. został oskarżony o to, że :

w okresie od 4 października 2009 r. do dnia 25 marca 2010 r. w B., pełniąc funkcję Dyrektora Aeroklubu (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej ułatwił K. H. (1) i A. H. (1) dokonanie wyrębu drzewa w lesie w (...) K., na działkach (...) w ilości 2.213 m³ o łącznej wartości 286.811 zł na szkodę Gminy B., w ten sposób, że zlecił im wykonanie tej czynności, mając przy tym świadomość, że na powyższe nie uzyskał zgody od właściciela tj. Gminy B.,

tj. o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie III K 48/12:

I. Oskarżonych K. H. (1) i A. H. (1) uznał za winnych tego, że w okresie od października 2009 r. do dnia 26 marca 2010 r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu, w krótkich ostępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu przywłaszczenia, jako właściciel firm (...) oraz P.W. H.A. H. (1) dokonali wyrębu drzewa w lesie w (...) K., na działkach (...) w ilości 2102 m³ o łącznej wartości 272.470 zł, co stanowi mienie znacznej wartości, na szkodę Gminy B., przy czym 90% tej ilości drzewa o wartości 245.223 zł wywieźli z terenu lasu i przywłaszczyli, tj. popełnienia czynu art. 278 § 1 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i za to na podstawie art. 278 § 1 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 4 § 1 kk skazał każdego z tych oskarżonych, zaś na mocy art. 294 § 1 kk w zw. z art. 33 § 2 kk wymierzył każdemu z tych oskarżonych kary po 2 (dwa) lata pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze po 150 (sto pięćdziesiąt) stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 50 (pięćdziesięciu) złotych.

II. Oskarżonego H. S. uznał za winnego tego, że w dniu 4 listopada 2009 r. pełniąc funkcję dyrektora Aeroklubu (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, ułatwił K. H. (1) i A. H. (1) dokonanie wyrębu i kradzieży drzewa w lesie do którego doszło w okresie od 4 października 2009 r. do 26 marca 2010 r. w (...) K., na działkach (...), w ilości 2102 m³ o łącznej wartości 272.470 zł na szkodę Gminy B., w ten sposób, że zlecił K. H. (1) prowadzącemu firmę (...) wykonanie prac na tym terenie polegających m.in. na usunięciu drzew, zaś jako zapłatę za tę czynność wskazując uzyskaną przy okazji tych prac biomasę, mając przy tym świadomość, że nie uzyskał na to zgody od właściciela lasu tj. Gminy B., tj. popełnienia czynu z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk i za to na podstawie art. 18 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk skazał oskarżonego, zaś na mocy art. 19 § 1 kk, w zw. z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 33 § 2 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 50 (pięćdziesięciu) złotych.

III. Na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt. 1 kk wykonanie orzeczonej wobec wszystkich oskarżonych kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata wobec oskarżonych K. H. (1) i A. H. (1) i wynoszący 3 (trzy) lata wobec oskarżonego H. S..

IV. Na mocy art. 290 § 2 kk orzekł od każdego z oskarżonych K. H. (1), A. H. (1) i H. S. nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego Gminy B. w kwocie 544.940 zł (pięćset czterdzieści cztery tysiące dziewięćset czterdzieści złotych) od każdego z tych oskarżonych.

V. Uwzględnił powództwo cywilne w całości w zasądził od K. H. (1) na rzecz Gminy B. kwotę 272.470 zł (dwieście siedemdziesiąt dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 17.09.2012 r. do dnia zapłaty.

VI. Zasądził od K. H. (1) na rzecz Gminy B. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi cywilnemu przez radcę prawnego.

VII. Zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa opłaty:

- w kwocie 15.423 złotych (piętnaście tysięcy czterysta dwadzieścia trzy złote) od oskarżonego K. H. (1),

- w kwocie 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) od oskarżonego A. H. (1),

- w kwocie 1.300 zł (jeden tysiąc trzysta złotych) od oskarżonego H. S.

oraz obciążył ich pozostałymi kosztami sądowymi w częściach równych tj. w kwotach po 1722,28 złotych (jeden tysiąc siedemset dwadzieścia dwa złote 28/100) od każdego z oskarżonych.

Wyrok powyższy zaskarżyli obrońcy oskarżonych.

Obrońca oskarżonego A. H. (1) na podstawie art. 438 pkt 1,2 i 3 kpk zarzucił wyrokowi:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na uznaniu, że oskarżony A. H. (1) działając z zamiarem bezpośrednim dokonał wyrębu drzewa w celu jego przywłaszczenia w sytuacji, gdy:

a) Firma A. H. (1) działała na podstawie umowy z firmą oskarżonego K. H. (1), a ta z kolei na podstawie umowy ze stowarzyszeniem AeroklubB.;

b) Prace wykonywane przez pracowników firm oskarżonych były nadzorowane przez pracownika Nadleśnictwa D. w B. J. S., który przynajmniej kilka razy w tygodniu przebywał na terenie prowadzonych prac wycinkowych oraz ponad osiemdziesiąt razy kontaktował się telefonicznie z oskarżonym K. H. (1) w okresie objętym zarzutem;

c) Przedstawiciele zleceniodawcy stowarzyszenia Aeroklub (...)byli codziennie obecni na miejscu wycinki i nie mieli zastrzeżeń do prowadzonych przez firmy oskarżonych prac;

d) Prace były prowadzone przez prawie sześć miesięcy na dużym obszarze, wielokrotnie na miejscu pojawili się strażnicy miejscy, a także M. S. – urzędniczka Departamentu (...)Urzędu Miejskiego w B.i nie kwestionowali legalności dokonywanej wycinki.

2. Obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.:

a) 196 § 3 kpk poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy biegły sporządzający opinię w sprawie wykonywał operaty szacunkowe na zlecenie strony postępowania tj. powoda cywilnego Gminy B. co rodzi uzasadnione wątpliwości co do bezstronności biegłego;

b) Art. 7 kpk w zw. z art. 201 kpk polegającą na uznaniu opinii biegłego M. A. za spójną, logiczną i pełną, co w konsekwencji było podstawą do oddalenia wniosku obrońcy oskarżonego A. H. (1) o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, w sytuacji gdy:

- opinia została sporządzona na podstawie operatu urzędzeniowego dla lasów położonych na terenie miasta B. powstałego w 2003 r. i nie uwzględnia, iż od daty sporządzenia operatu do daty rozpoczęcia wycinki mogło dojść do powaleń drzew na skutek anomalii pogodowych lub złego stanu zdrowotnego ewentualnie do nielegalnej wycinki drzew;

- opinia nie wskazuje ile drzew wycięto, biegły nie sporządził szacunku metodą posztuczną, która pozwoliłaby na dokładne określenie ilości wyciętych drzew, ich stanu zdrowotnego oraz całkowitej masy pozyskanego drzewa oraz jej wartości;

- opinia jest nielogiczna – np. w wydzieleniu 20 a (k. 159 akt sprawy) biegły określa wiek drzewa na 35 lat wg stanu na grudzień 2009 r., a wg stanu na dzień 26 marca 2010 . określa wiek drzewa już na 45 lat, mimo, że od daty rozpoczęcia prac do ich zakończenia upłynęło niespełna 6 miesięcy;

- biegły błędnie przyjął, że nie można było zastosować metody posztusznej bowiem mierzenie i liczenie pni porą zimową było niemożliwe na skutek pokrywy śnieżnej natomiast późną wiosną z uwagi na ulistnione zwarte kępy

odrośli i samosiewów (k. 158), podczas gdy posłużyć metodą posztuczną mógł się wczesną wiosną, po ustąpieniu pokrywy śnieżnej;

- operat szacunkowy z 2003 r. będący podstawą opinii jest sprzeczny z opisami taksacyjnymi dokonany przez biegłego na podstawie oględzin miejsca wycinki – np. w wydzieleniu 205 (k. 159) operat szacunkowy wskazuje na skład gatunkowy: 4 Osika – 50 lat, 3 Osika 35 lat, 2 Brzoza 35 lat, zaś po taksacji biegłego na tym wydzieleniu stwierdzono: 8 Olcha 45 lat, 2 Brzoza 45 lat;

- ilość pozyskanego drzewa przyjęta w opinii jest ponad dwukrotnie większa niż drzewa pozyskanego z terenu bezpośrednio sąsiedniego, o porównywalnej powierzchni i zadrzewieniu, gdzie dokonano wycinki drzewa i na podstawie świadectw legalności pozyskania drewna ustalono, że wycięto łącznie jedynie 921,54 m³ drzewa (k. 646);

3. Obrazę przepisu prawa materialnego tj. art. 290 § 2 kk poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego orzeka się w podwójnej wysokości wartości drzewa od każdego ze współsprawców i pomocników, w sytuacji gdy taka interpretacja przepisu prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia pokrzywdzonego i jest sprzeczna z kompensacyjnym charakterem środka karnego w postaci nawiązki.

Mając na powyższe na uwadze, na podstawie art. 427 § 1 obrońca wniósł o:

1. Zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego A. H. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu; ewentualnie
2. Uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku.

Obrońca oskarżonego K. H. (1) na podstawie art. 438 pkt 1, 2 i 3 kpk zarzucił wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na uznaniu, iż oskarżony K. H. (1) działając z zamiarem bezpośrednim dokonał wycinki drzewa w celu jego przywłaszczenia w sytuacji, gdy firma K. H. (1) działała na podstawie umowy ze stowarzyszeniem Aeroklub (...) zaś prace, jak i ich postęp był nadzorowany przez pracownika Nadleśnictwa D.– J. S. oraz przedstawicieli stowarzyszenia Aeroklubu, jak również przedstawicielki Urzędu Miasta B.– M. S..

2. Obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia tj:

a) 196 § 3 kpk poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy biegły sporządzający opinię w sprawie wykonywał operaty szacunkowe na zlecenie strony postępowania tj. powoda cywilnego Gminy B. co rodzi uzasadnione wątpliwości co do bezstronności biegłego;

b) Art. 7 kpk w zw. z art. 201 kpk polegającą na uznaniu opinii biegłego M. A. za spójną, logiczną i pełną, podczas gdy:

- opinia została sporządzona na podstawie operatu urzędniowego dla lasów położonych na terenie miasta B. powstałego w 2003 r. i nie uwzględnia, iż od daty sporządzenia operatu do daty rozpoczęcia wycinki mogło dojść do powaleń drzew na skutek anomalii pogodowych lub złego stanu zdrowotnego ewentualnie do nielegalnej wycinki drzew;

- opinia nie wskazuje ile drzew wycięto, biegły nie sporządził szacunku metodą posztuczną, która pozwoliłaby na dokładne określenie ilości wyciętych drzew, ich stanu zdrowotnego oraz całkowitej masy pozyskanego drzewa oraz jej wartości;

- opinia jest nielogiczna – np. w wydzieleniu 20a (k. 159 akt sprawy) biegły określa wiek drzewa na 35 lat wg stanu na grudzień 2009 r., a wg stanu na dzień 26 marca 2010 r. określa wiek drzewa już na 45 lat, mimo, że od daty rozpoczęcia prac do ich zakończenia upłynęło niespełna 6 miesięcy.

- biegły błędnie przyjął, że nie można było zastosować metody posztusznej bowiem mierzenie i liczenie pni porą zimową było niemożliwe na skutek pokrywy śnieżnej natomiast późną wiosną z uwagi na ulistnione zwarte kępy odrośli i samosiewów (k. 158), podczas gdy posłużyć metodą posztuczną mógł się wczesną wiosną, po ustąpieniu pokrywy śnieżnej;

- operat szacunkowy z 2003 r. będący podstawą opinii jest sprzeczny z opisami taksacyjnymi dokonany przez biegłego na podstawie oględzin miejsca wycinki – np. w wydzieleniu 20b (k. 159) operat szacunkowy wskazuje na skład gatunkowy: 4 Osika – 50 lat, 3 Osika 35 lat, 2 Brzosa 35 lat, zaś po taksacji biegłego na tym wydzieleniu stwierdzono: 8 Olcha 45 lat, 2 Brzoza 45 lat;

2. Obrazę przepisu art. 415 kpk albowiem w razie orzeczenia obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia albo nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, nie można w tym samym zakresie uwzględnić powództwa cywilnego.

3. Obrazę przepisu art. 290 § kk poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego orzeka się w podwójnej wysokości wartości drzewa od każdego ze współsprawców i pomocników, w sytuacji gdy taka interpretacja przepisu prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia pokrzywdzonego i jest sprzeczna z kompensacyjnym charakterem środka karnego w postaci nawiązki.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 427 § 1 obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego K. H. (1) od pełnienia zarzucanego mu czynu.

Obrońca oskarżonego H. S. na podstawie art. 427 § 1 i 2 kpk oraz art. 438 pkt 1, 2 i 3 zarzucił wyrokowi:

1. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 18 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie za podstawę skazania w sytuacji, gdy czyn przypisany oskarżonemu H. S. nie zawiera ustawowych znamion pomocnictwa do czynu zabronionego (a mianowicie działania w zamiarze, aby K. i A. H. (1) dokonali wyrębu i kradzieży drzewa) skutkiem czego został on skazany za czyn nie będący przestępstwem;

a nadto:

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że do zlecenia prac porządkowych (w tym sanitarnej wycinki drzew) na terenie lotniska K. wymagana była zgoda Gminy B. w sytuacji, gdy zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach, status właściciela lasu przysługuje również dzierżawcy terenu, tj. Aeroklubowi (...), na którym spoczywają obowiązki m.in. w zakresie pielęgnowania i ochrony lasu, co sprawia, że tenże podmiot był również uprawniony do decydowania o wykonaniu wycinki na terenie lotniska,

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że H. S. zawierając umowę z K. H. (1) na prace porządkowe (w tym sanitarną wycinkę drzew), działał z zamiarem pomocy temu ostatniemu w przestępstwie wyrębu i kradzieży drzewa, w sytuacji gdy zebrany materiał dowodowy, w tym w szczególności zeznania A. S. (przedstawiciel władz Aeroklubu) oraz J. S. (przedstawiciel Nadleśnictwa D.) wskazują, że intencją oskarżonego H. S. było jedynie uprzątnięcie – w sposób legalny – zaniedbanego fragmentu lasu;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że oskarżony H. S. działał ze świadomością, co do braku zgody właściciela lasu tj. Gminy B., na zlecenie prac polegających na pracach porządkowych (w tym sanitarnej wycinki drzew) na terenie zajmowanym przez Aeroklub (...) w sytuacji, gdy ujawnione okoliczności w postaci:

a) obowiązywania Porozumienia pomiędzy Prezydentem Miasta B., a Nadleśniczym Nadleśnictwa D. w B. z dnia 18.12.2000 r. dotyczącego pełnienia nadzoru nad gospodarką leśną w obrębie miasta B. dotyczącego m.in. gruntu leśnego będącego przedmiotem niniejszej sprawy,

b) zachowania przedstawiciela Nadleśnictwa D. J. S., realizującego zapisy ww. Porozumienia, który widział wypis z rejestru gruntów, a mimo tego nie zażądał przed rozpoczęciem prac zgody Urzędu Miasta na wykonanie wycinki, nie wstrzymał tych prac, a wręcz legalizował pozyskane z wycinki drewno,

c) uzyskania zgody dyrektora Departamentu (...)na wykonanie prac porządkowych, która w opinii nawet Nadleśniczego mogła być rozumiana jako zgoda na wykonanie „przecinki” sanitarnej,

d) aprobowaniu takich prac przez pracowników Urzędu Miasta, w tym zwłaszcza M. S., będącą na miejscu prowadzenia prac, uprawniały oskarżonego do bycia przekonanym o legalności wykonywanych na terenie lotniska prac porządkowych (w tym sanitarnej wycinki) i zachowania procedur z nią związanych;

2. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez dokonanie wybiórczej oceny dowodów, w sposób sprzeczny z zasadami logiki i życiowego doświadczenia, a przez to oparcie orzeczenia jedynie na części zgromadzonego materiału dowodowego, co przejawiało się w uznaniu, iż pismo sporządzone przez dyrektora Departamentu (...)Urzędu Miasta w B., wyrażającego zgodę na dokonanie prac porządkowych na terenie lotniska K., a dzierżawionego przez Aeroklub (...), nie dawało podstaw do twierdzenia o zgodzie na zlecenie wycinki sanitarnej na tym terenie, w sytuacji gdy:

a) logicznym jest, że wykonanie prac porządkowych (sprzątnięcie śmieci) na dzierżawionym terenie nie wymaga żadnej zgody właściciela terenu i należy do normalnych obowiązków dzierżawcy,

b) prowadzone były rozmowy z pracownikami Urzędu Miasta na temat wycinki sanitarnej na terenie lotniska,

c) pismo takie, nawet w ocenie Nadleśniczego Nadleśnictwa D.J. S.(1) (k. 175) oraz pracownika Nadleśnictwa J. S.(k. 411) mogło być potraktowane jako zgoda na dokonanie wycinki;

3. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 410 kpk i art. 7 kpk poprzez całkowity brak wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy:

a) zaniechanie ustalenia, jaki charakter miało pomocnictwo przypisane oskarżonemu H. S. (pomocnictwo fizyczne i psychiczne);

b) na ile przypisane „ułatwienie” decydowało o popełnieniu czynu zabronionego przez pozostałych oskarżonych;

c) w czym pomocnictwo się zmanifestowało jako konieczne całkowite solidaryzowanie się z zamiarem pozostałych oskarżonych;

d) czy i na ile pozostali oskarżeni przekroczyli zakres uzgodnień z oskarżonym H. S. co do rozmiaru prac i kiedy te prace przeistoczyły się w nielegalny wyrąb;

e) jaki był motyw aby stwarzać pozostałym oskarżonym udogodnienia w popełnieniu przestępstwa;

f) czy i jakie były formy oraz treść ich wzajemnych kontaktów oraz jakiego typu były ich relacje.

4. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 290 § 2 kk poprzez orzeczenie wobec oskarżonego H. S. nawiązki na rzecz Gminy B. w podwójnej wysokości ogólnej wartości skradzionego drzewa, w sytuacji skazania podsądnego „jedynie” za podstawową postać przestępstwa, nie kwalifikowaną znamieniem kradzieży mienia znacznej wartości, co sprawa, że tak wymierzony środek karny przekracza stopień zawinienia podsądnego wyznaczony jego zamiarem i przyjętą kwalifikacją prawną w podstawie skazania.

Mając na uwadze powyższe, obrońca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie H. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

ewentualnie:

- uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sadowi Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wszystkim apelacjom, w mniejszym lub większym stopniu nie można odmówić słuszności, w związku z czym wnioski skarżących o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zasługuje na uwzględnienie.

Rozważając zarzuty apelacyjne w pierwszej części uzasadnienia należy stwierdzić, iż faktem niebudzącym żadnych wątpliwości jest to, iż firmy prowadzone przez oskarżonych A. H. (1) i K. H. (1) dokonały wyrębu drzewa stanowiącego własność Gminy B. i częściowo wywieźli je z lasu, bez zgody właściciela Urzędu Gminy B.. Dokonali tego na zlecenie H. S. - Dyrektora Aeroklubu (...) (k. 8 i 9), jak i udzielonej zgody przez Departament (...) Urzędu Miejskiego w B.. Jednocześnie jednak wskazać należy, iż zlecenie wystawione przez Aeroklub obejmowało jedynie „zlecenie wykonania prac polegających na usunięciu chorych, zbędnych i zagrażających bezpieczeństwu drzew, wiatrołomów i podszycia na terenie lotniska K...” (k. 8). Zgoda zaś Urzędu Miejskiego „... na prace porządkowe ... polegające na utrzymaniu czystości i porządku wskazywanych terenów...” (k. 8).

Oskarżeni K. H. (1) i A. H. (1) dokonali zaś zrębu zupełnego lasu na obszarze ok. 15 ha, w ilości 2102 m³ o łącznej wartości 272.470 zł (wyliczenia biegłego). Oczywistym jest, iż prace przez nich wykonane znacznie wykraczały poza wskazane w zleceniu.

Podkreślić należy, iż oskarżeni K. H. (1) i A. H. (1) prowadzą działalność gospodarczą polegającą na pozyskiwaniu drzewa i musieli wiedzieć jak i zdawać sobie sprawę z zakresu udzielonego zlecenia.

Prawdą przy tym jest, iż jak wynika z w/w zlecenia prace te miały się odbywać pod nadzorem Nadleśnictwa D., które reprezentował leśniczy J. S.. Nadleśnictwo D., które jak już wcześniej wskazano, nie było jednak właścicielem tego terenu. Na podstawie bowiem umowy zawartej z właścicielem tj. Gminą B. z dnia 18 grudnia 2000 r., powierzono Nadleśnictwu nadzór nad gospodarką leśną tego areału (k. 38-40). Leśniczy J. S. kilkakrotnie był na miejscu wycinki, kilkanaście razy kontaktował się też telefonicznie z oskarżonymi, żadnych jednak zastrzeżeń co do wykonywanych prac nie zgłaszał. Również z ramienia Urzędu Miejskiego na miejscu wycinki kilkakrotnie była też inspektor M. S., która m.in. podpisała zgodę Urzędu na prace porządkowe (k. 129v). Oczywistym jest, iż wskazane osoby, a w szczególności leśniczy J. S. nie wywiązały się należycie ze swoich obowiązków.

Nie znaczy to rzecz oczywista, iż brak odpowiedniej reakcji wskazanych osób, (a w szczególności S.) powinien ekskulpować od odpowiedzialności karnej oskarżonych.

Odnosząc się zaś do zarzutów stawianych opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu leśnictwa, mechanoskopii drewna i ochrony przyrody M. A. zgodzić się należy ze skarżącymi, iż nie jest ona w pełni spójna i wyczerpująca, tak jak wskazał w swoim uzasadnieniu sąd, w związku z czym należało rozważyć możliwość jej uzupełnienia we wskazanym kierunku lub nawet powołania innego biegłego (art. 201 kpk). Nie negując stanowiska biegłego, iż odpowiednią metodą do wyliczenia wartości drewna była „metoda taksacyjna”, stwierdzić należy, iż do tych wyliczeń przyjęto błędne dane. I tak, jak wskazał sam biegły na k. 549-551, masę przyrostu drzewa określił na 9 lat, podczas gdy w rzeczywistości upłynęło tylko 7 lat od sporządzenia operatu, co na pewno miało wpływ na obliczenie wartości pozyskanego drewna. Również sporządzone przez niego wykresy z k. 159-160 nie są jasne i zrozumiałe, a zawierają błędy m.in. odnośnie wieku drzewostanu. Masa wyciętego drzewa jest też procentowo inna jak wynikałoby

to z drugiej części przedmiotowej opinii (miało pozostać 20% drzewostanu). Uzupełniając swoją opinię na rozprawie w dniu 28 listopada 2012 r. (k. 550) biegły stwierdził, iż opinia sporządzona przez niego przy zastosowaniu metody taksacyjnej może odbiegać od wyliczeń dokonanych metodą posztuczną $\pm 5-10\%$. Na rozprawie zaś w dniu 22 marca 2013 r. (k. 778) stwierdził, iż różnice te mogą wynosić tylko 5%. Rozbieżności tych sąd nie wyjaśnił, przyjmując margines błędu na 5%, (stosowanie do treści art. 5 § 2 kpk. – powstaje pytanie dlaczego nie 10%).

Wskazać też należy, iż przedmiotową opinię można było zweryfikować poprzez zażądanie informacji dotyczącej ilości wyciętego przez oskarżonych H. drewna, a pozostawionego w lesie przez oskarżonych, tj. czy dokonano obliczenia jego masy i wartości przez inny podmiot i za jaką cenę ewentualnie je sprzedano.

Nie wiadomo też czy od dokonanych wyliczeń przez biegłego M. A. została odjęta masa drzewa, którą oskarżeni pozyskali w ramach dozwolonej wycinki (uprzętnięcia terenu).

Przedmiotowe ustalenia faktyczne sąd więc poczynił nie na podstawie całości zgromadzonego i ujawnionego materiału dowodowego, lecz na podstawie dowolnie wybranych fragmentów, czego w świetle przepisów art. 410 kpk w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 kpk czynić Sądowi Okręgowemu nie wolno. Wprawdzie sąd meriti z zespołu ujawnionych w toku rozprawy okoliczności ma prawo dokonać wyboru takich, które uznaje za prawdziwe i przyjmuje za podstawę ustaleń faktycznych, tym niemniej wybór taki musi być poprzedzony wnikliwą i wszechstronną analizą wszystkich ujawnionych w toku rozprawy, a istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności.

Jak też wyżej wskazano opinia sporządzona przez biegłego A. nie była, tak jak wskazał sąd, oczywista i pełna i należało rozważyć możliwość jej uzupełnienia we wskazanym kierunku (art. 201 kpk).

Odnosząc się zaś do apelacji obrońcy oskarżonego H. S., stwierdzić należy, iż wobec zmiany opisu przypisanego mu przestępstwa, jego sytuacja prawna jest odmienna jak współoskarżonych.

Z sentencji wyroku wynika bowiem, iż przypisanego mu czynu dopuścił się „w dniu 4 listopada 2009 r.”, a więc na tę datę należałoby ustalić czy spełnione są znamiona strony przedmiotowej i podmiotowej (a zwłaszcza podmiotowej) – przestępstwa z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk (a nie w późniejszym okresie – co wynika z treści uzasadnienia).

Wskazanych ustaleń zaskarżone orzeczenie więc nie zawiera, w związku z czym w istocie nie wiadomo czym kierował się sąd uznając tegoż oskarżonego za winnego popełnienia tak zmodyfikowanego czynu .

W uzasadnieniu wyroku – jak stwierdził Sąd Najwyższy – musi być przeprowadzony tok rozumowania sądu i to w taki sposób, żeby można było skontrolować słuszność tego rozumowania i jego zgodność z materiałem dowodowym ... uzasadnienie wyroku ma dać wyczerpującą i logiczną odpowiedź na pytanie, dlaczego właśnie taki, a nie inny wyrok został wydany (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 II 1982 r., II KR 337/81, OSNPG 1983, nr 2, poz. 22).

Zauważyć przy tym należy, iż oskarżony H. S. pełniąc funkcję Dyrektora Aeroklubu (...), chociażby z racji zajmowanego stanowiska był zobligowany do zawiadomienia odpowiednich organów ścigania i właściciela terenu tj. Gminy B., o nielegalnym wyrębie lasu, o czym - jak sam wyjaśnił, zorientował się już w trakcie wycinki. Nie podejmując tego rodzaju działania w pewnym stopniu ułatwił więc popełnienie przestępstwa kradzieży. Wydaje się jednak, iż na obecnym etapie postępowania – wobec braku apelacji prokuratora – dokonanie tego rodzaju modyfikacji będzie niemożliwe (zakaz reformationis in peius – art. 443 kpk).

Nie wdając się jednak bliżej w tego rodzaju rozważania wskazać jeszcze należy sądowi I instancji, iż wyliczona kwota odszkodowania jest błędna. Oczywistym jest bowiem, iż uwzględniając w całości powództwo cywilne, należało zasądzić na rzecz Gminy B. odszkodowanie równe poniesionej szkodzie tj. 245.223 zł, a nie jak błędnie wskazano 272.470 zł – wobec odzyskania części drewna w lesie, którego sprawcy nie zabrali.

Zgodnie z treścią art. 436 kpk Sąd Apelacyjny ograniczył rozpoznanie apelacji do wskazanych wyżej uchybień uznając, iż rozpoznanie pozostałych zarzutów byłoby przedwczesne dla dalszego toku postępowania.

Reasumując stwierdzić należy, iż wobec zaistniałych uchybień, zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy ponownie rozpatrując sprawę winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w sposób wnikliwy i wszechstronny, dążąc do maksymalnego poszerzenia płaszczyzny dowodowej i eliminując opisane wyżej uchybienia, w tym rozważenia zasadności skorzystania z unormowania przepisu art. 442 § 2 kpk (co m.in. wiąże się z uzupełnieniem sporządzonej opinii przez dotychczasowego biegłego). Całość materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie Sąd Okręgowy ma obowiązek poddać wszechstronnej analizie, uwzględniającej zasady logicznego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzącej do spójnych wewnętrznie wniosków w zakresie ustaleń faktycznych. Jednocześnie w wypadku konieczności sporządzenia uzasadnienia sąd I instancji winien dochować wymogów wynikających m.in. z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 II 1983 r. – II KR 25/83, OSNPG 1984/3/17.

Dopiero skrupulatne i wnikliwe wyjaśnienie wszystkich wskazanych wyżej kwestii i okoliczności pozwoli sądowi I instancji na zajęcie właściwego stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 437 § 2 kpk Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

ACz/ms